

Koalicija
za praćenje
pregovora sa
Evropskom unijom
- poglavlje 23

Podgorica, 16.05.2013.

Nema političke volje za suštinske promjene u crnogorskom društvu

Iako je normativni okvir u oblasti ljudskih prava, suzbijanja korupcije i razvoja civilnog društva unaprijeđen, nedovoljno ojačani i/ili efikasni institucionalni mehanizmi i neadekvatna primjena normativnog okvira u praksi čine stanje u ovim oblastima samo donekle prihvatljivim. Sa druge strane, stanje u oblasti reforme pravosuđa je i dalje nezadovoljavajuće. Zajednička karakteristika trenutnog stanja u svim navedenim oblastima je nedostatak političke volje da dođe do suštinskih pozitivnih promjena.

Ovo su ključni nalazi **Izveštaja** Koalicije 15 NVO za praćenje toka pregovora u okviru pregovaračkog poglavlja 23, koji ima za cilj da pruži nezavisne informacije i zapažanja, prije objavljivanja Izveštaja Evropske komisije o napretku Crne Gore za 2013. godinu, o nivou preduzetih reformi u oblastima *reforme pravosuđa, suzbijanja korupcije, zaštite ljudskih prava i razvoja civilnog društva* počev od 10.oktobra 2012.godine a zaključno sa 10. aprilom 2013. godine.

Reforma Ustava neopravdano kasni, iako je neophodna za eliminaciju političkog uticaja na izbor sudija i tužilaca. Predloženim izmjenama Ustava Crne Gore nijesu obezbijeđene sve potrebne garancije protiv političkog uticaja na izbor nosilaca **pravosudnih** funkcija, pa će to biti neophodno obezbijediti reformom zakona poslije reforme Ustava. Ustavopravni položaj tužilaštva je još uvijek neizvjestan – nije predloženo ko će birati tužioce, odnosno Vrhovnog državnog tužioca i kojom većinom. Takođe, nijesu obezbijeđene garancije da polovina članova Sudskog savjeta, mimo sudija, ne budu politički angažovane ili povezane osobe, pa je tako omogućen politički uticaj i ubuduće. Iako je bilo napretka, rad Sudskog i Tužilačkog savjeta još uvijek nije dovoljno transparentan. Još uvijek ne postoji pravni akt koji precizira način na koji se ocjenjuje kvalitet rada sudija, niti postoji sistem redovnog ocjenjivanja njihovog rada, koji bi obezbijedio izvjesnost u pogledu odlučivanja o napredovanju ili pozivanju na odgovornost. Posebno zabrinjavaju preduga suđenja i ukidanje presuda i po dva puta u slučajevima od posebnog društvenog značaja kao što su ratni zločini iz devedesetih (slučaj Morinj) ili organizovanog kriminala (ubistvo policijskog inspektora Ščekića iz 2005).

Praćenje stanja u oblasti **suzbijanja korupcije** u posmatranom periodu ukazuje na sljedeće probleme: Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama nije dobila adekvatnu podršku Vlade Crne Gore za primjenu Zakona o slobodnom pristupu informacijama; Državna revizorska institucija još uvijek funkcioniše u nepotpunom sastavu svog Senata; proces popunjavanja sistematizovanih mjesta u oblasti unutrašnje revizije teče sporo; odsustvo

pravosnažnih odluka za korupciju u javnim nabavkama; sistem naplate koncesija nije adekvatan; sistem zaštite lica koja prijavljuju korupciju („zvizdači“) nije na zadovoljavajućem nivou.

Rast broja prijavljenih slučajeva diskriminacije i nepostojanje pravosnažnih presuda u slučajevima diskriminacije; nedjelotvorno istraženi i procesuirani slučajevi napada na novinare; promocija nekažnjivosti mučenja i drugog zlostavljanja; nezadovoljavajući stepen primjene Zakona o rodnoj ravnopravnosti i neefikasna implementacija Strategije za suzbijanje nasilja u porodici (2011.-2015.); osobe sa invaliditetom se i dalje suočavaju sa ograničenim pristupom objektima u javnoj upotrebi, zdravstvenoj zaštiti, pristupu obrazovanju na svim nivoima te adekvatnom stručnom osposobljavanju i zapošljavanju; nerazumijevanje potrebe zaštite identiteta LGBT osoba pred sudom; nepostojanje platforme na nacionalnom nivou za zaštitu lica koja se bave seksualnim radom, posebno težak položaj romske i egipćanske populacije i interno raseljenih lica; nedostupnost besplatne pravne pomoći građanima/kama koji usled materijalnog položaja ne mogu ostvariti besplatnu pravnu pomoć u svim postupcima u kojima se odlučuje o njihovim pravima i obavezama - samo su neki od identifikovanih problema u **oblasti ljudskih prava** u posmatranom periodu.

Vlada pokazuje spremnost da **sarađuje sa civilnim sektorom** na formalnoj ravni, međutim, još uvijek ne postoji suštinsko razumijevanje potrebe za saradnjom i investiranjem u nevladin sektor.

Izveštaj sadrži i konkretne preporuke kao nužne preduslove za otvaranje pregovaračkog poglavlja 23. Takođe, ovaj dokument sadrži i preporuke Evropskoj komisiji za unaprjeđenje pristupa u izvještavanju o napretku Crne Gore, pružanje doprinosa obezbjeđivanju potpune transparentnosti pregovaračkog procesa te preduzimanju specifičnih mjera na polju reforme pravosuđa, borbe protiv korupcije i zaštite ljudskih prava u skladu sa njenim nadležnostima.

Izveštaj potpisuje 15 organizacija, članica Koalicije: Akcija za ljudska prava, Anima-Centar za žensko i mirovno obrazovanje, Centar za antidiskriminaciju EKVISTA, Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM), Centar za monitoring (CEMI), Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), Centar za ženska prava, Evropski pokret u Crnoj Gori, Institut alternativa, Institut socijalne inkluzije, Juventas, LGBT Forum Progres, Sigurna ženska kuća, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić i Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore.

U ime članica Koalicije,

Ana Novaković, izvršna direktorka CRNVO